

TÖRTÉNELEM

8. évfolyamos tanulók számára

3. forduló

2014. január 27.

Össz.pontszám:

20 p	
------	--

Versenyző neve:Osztály:.....

I. A források segítségével és a saját ismereteid révén válaszolj a kérdésekre!

A. Források:

1867. évi XII. törvény

1. § Azon kapcsolat, mely egyrészt a magyar korona országai, másrészt az Ő Felségének többi országai és tartományai között jogilag fennáll, az 1723:I., II. és III. törvénycikkek által elfogadott *pragmatica sanctio* alapszik.

3. § De ezen megállapított kötelezettség mellett határozottan kikötötte a *pragmatica sanctio* azon föltételt is, hogy Magyarország alkotmányos közjogi és belkormányzati önállása sértetlenül fentartassék.

4. § E két alapeszmét tartotta szem előtt a magyar országgyűlés azon viszonyok meghatározásánál, melyek Magyarországot a közös fejedelem uralkodása alatt álló többi országokkal közösen érdeklik. S valamint egyrésztől kész volt Magyarország a múltban s kész leendő jövőben is mindenkor teljesíteni mindazt, a mint a *pragmatica sanctio* szerint a közös biztosságnak együttes erővel védelme és fentartása multhatatlanul megkíván: úgy másrésztől oly kötelezettségeket, melyek e célon túlterjednek, s annak elérésére nem elkerülhetetlenül szükségesek, magára nem vállalhat.

8. § A *pragmatica sanctio*ból folyó közös és együttes védelemnek egyik eszköze a külügyek czélszerű vezetése. E czélszerű vezetés közösséget igényel azon külügyekre nézve, melyek az Ő Felsége uralkodása alatt álló összes országokat együtt illetik. Ennélfogva a birodalom diplomáciai és kereskedelmi képviseltetése a külföld irányában és a nemzetközi szerződések tekintetében fölmerülhető intézkedések, mindkét fél ministeriumával egyetértésben és azok beleegyezése mellett, a közös külügyminister teendői közé tartoznak. A nemzetközi szerződéseket mindenik ministerium saját törvényhozással közli. Ezen külügyeket tehát Magyarország is közöseknek tekinti...

9. § A közös védelemnek másik eszköze a hadsereg s az arra vonatkozó intézkedések, egy szóval: a hadügy.

11. § Ő Felségének a hadügy körébe tartozó alkotmányos fejedelmi jogai folytán mindaz, a mi az egész hadseregnek és így a magyar hadseregnek is, mint az összes hadsereg kiegészítő részének, egységes vezérletére, vezényletére és belső szervezetére vonatkozik. Ő Felsége által intézendőnek ismertetik el.

12. § De a magyar hadseregnek időnkénti kiegészítését s az ujonczok megajánlásának jogát, a megajánlás föltételeinek és a szolgálati időnek meghatározását, ugy szintén a katonaság elhelyezését, élelmezését illető intézkedéseket, az eddigi törvények alapján, mind a törvényhozás, mind a kormányzati körében, az ország magának tartja fen.

13. § Kijelenti továbbá az ország, hogy a védelmi rendszernek megállapítása vagy átalakítása Magyarországra nézve mindenkor csak a magyar törvényhozás beleegyezésével történhetik.

16. § A pénzügyet annyiban ismeri a magyar országgyűlés közösnek, a mennyiben közösek lesznek azon költségek, melyek a fenebbiekben közöseknek elismert tárgyakra fordítandók.

29. § Ezen paritás elvénél fogva Magyarország részéről a magyar országgyűlés választáson saját kebeléből egy meghatározott számú biztosságot (*delegatio*) és pedig az országgyűlés mindenik házából. Válasszanak Ő Felsége többi országai és tartományai is hasonlóan alkotmányos módon egy épen annyi tagból álló biztosságot a maguk részéről. Ezen biztosságok tagjainak száma a két fél egyetértésével fog meghatározatni. Ezen szám egy-egy részről hatvanat meg nem haladhat.

1867. évi XIV. törvény

1. § Az arány, mely szerint a *pragmatica sanctio* folytán az 1867:XII. törvénycikkben közöseknek ismert államügyek költségei a magyar korona országai és Ő Felsége többi országai által viselendők, az idézett törvénycikk 19. és 20. szakaszában körülírt módon kölcsönös egyezmény útján, a magyar korona országaira nézve 30, s Ő Felsége többi országaira nézve 70 százalékban állapittatik meg.

1867. évi XVI. törvény

1. Mindkét fél államterülete e szövetség idejére és annak értelmében egy vám- és kereskedelmi területet képez, melyet egy közös vámhatár vesz körül.

12. Az ausztriai érték (pénz), míg törvényesen meg nem változtattatik, közös érték marad;

13. Mindkét fél késznek nyilatkozik lehetőleg egyforma mérték- és súly-rendszert hozni létre mind a két állam területén, s ennél fogva a két fél ministeriumai a mérték- és súlyrendszer tökéletesítésére nézve egyenlő törvényjavaslatokat fognak illető törvényhozásaik elé terjeszteni; mindaddig pedig a két államterületen jelenleg fennálló mértékek és súlyok fentartatnak.

22. E vám- és kereskedelmi szövetség a kihirdetés napján s 10 évi időre lép érvénybe, s ha a fel nem mondatik, további 10 évre, s így 10 évről 10 évre folyton fenállónak ismertetik el. A felmondás mindenkor csak a 9-dik év végén történhetik meg, s ez esetben a szerződés megújítása iránti egyezkedés hasonló uton haladéknél megkezdendő.

B. Kérdések:

1. Ki volt az a haza bölcse, akit a kiegyezés atyjának nevezünk (név)? **Deák Ferenc**
2. Ki volt a magyar miniszterelnök a kiegyezési törvény idején (név)? **Andrássy Gyula**
3. Melyik korábbi törvény módosítása nyomán született a kiegyezés? **1723. évi II. és III. tc. vagy Pragmatica sanctio**
4. Határozd meg a közös ügyeket (3 válaszlelem=1 pont)? **kül-had-és az ezeket kiszolgáló pénzügy**
5. Melyik testület ellenőrzi ezeket? **delegáció**
6. Hány képviselő végez munkát e testületben? **60**
7. Kit illet meg a hadsereg vezetése? **Az uralkodót vagy a királyt vagy Ferenc József**
8. Kik döntenek az újonc létszám meghatározásában? **képviselők vagy országgyűlés**
9. Hány százalékban kell állni a közös költségeket Magyarországnak? **30**
10. Melyik évben kellene felmondani a gazdasági kiegyezést, ha valamelyik fél változtatni akar a törvényen (évszám)? **1876**
11. Ki mondta a kiegyezésről a következő gondolatot: „Én e tényben a nemzet halálát látom...”?
Kossuth Lajos
12. A kiegyezés után milyen fizetőeszközt használtak Horvátországban?
korona

II. Töltsd ki a táblázatot! Tegyéél a táblázat megfelelő mezőjébe „X” jelet!

Állítások	IGAZ	HAMIS
1867-ben dualista állam jött létre Ausztria és Magyarország között	x	
A dualista állam hivatalos központja Bécs volt		x
Magyarország királynője Erzsébet (Sissi) lett		x
Az Osztrák-Magyar Monarchiának két uralkodója volt, császár és király		x
A kettős vámhatár továbbra is fennállt Ausztria és Magyarország között		x
A közös hadsereg hivatalos nyelve a magyar volt		x
A kiegyezést minden párt támogatta Magyarországon		x
Deák Ferenc nem volt ott a kiegyezést megelőző koronázási ünnepségen	x	

